

Ovídio, *Metamorfoses*, III.407-510 (A morte de Narciso)

Texto latino extraído de Campos, Haroldo de. *Crisantempo: no espaço curvo nasce um*. São Paulo: Perspectiva, 1998.

Fons erat inlimis, nitidis argenteus undis,

quem neque pastores neque pastae monte capellae

contigerant aliudue pecus, quem nulla uolucris

nec fera turbarat nec lapsus ab arbore ramus.

410

Gramen erat circa, quod proximus umor alebat,

siluaque sole locum passura tepescere nullo.

Hic puer, et studio uenandi lassus et aestu,

procubuit faciemque loci fontemque secutus.

Dumque sitim sedare cupit, sitis altera creuit;

415

dumque bibit, uisae correptus imagine formae,

Spem sine corpore amat; corpus putat esse quod umbra est.

Adstupet ipse sibi uultuque inmotus eodem

haeret, ut e Pario formatum marmore signum.

Spectat humi positus geminum, sua lumina, sidus

420

et dignos Baccho, dignos et Apolline crines

impubesque genas et eburnea colla decusque

oris et in niueo mixtum candore ruborem

cunctaque miratur quibus est mirabilis ipse.

Se cupit imprudens et qui probat ipse probatur,

425

dumque petit petitur pariterque accendit et ardet.

Inrita fallaci quotiens dedit oscula fonti!

In mediis quotiens uisum captantia collum

bracchia mersit aquis nec se deprendit in illis!

Quid uideat, nescit; sed quod uidet, uritur illo,

430

atque oculos idem, qui decipit, incitat error.

Credule, quid frustra simulacra fugacia captas?

Quod petis, est nusquam; quod amas, auertere, perdes.

Ista repercussae, quam cernis, imaginis umbra est.

Nil habet ista sui; tecum uenitque manetque;

435

tecum discedet, si tu discedere possis.

Non illum Cereris, non illum cura quietis

abstrahere inde potest; sed opaca fusus in herba

spectat inexpleto mendacem lumine formam

perque oculos perit ipse suos; paulumque leuatus,

440

ad circumstantes tendens sua bracchia siluas:

“Ecquis, io siluae, crudelius” inquit “amauit?

Scitis enim et multis latebra opportuna fuistis.

Ecquem, cum uestrae tot agantur saecula uitae,

qui sic tabuerit, longo meministis in aeuo?

445

Et placet et uideo; sed quod uideoque placetque

non tamen inuenio; tantus tenet error amantem.

Quoque magis doleam, nec nos mare separat ingens

nec uia nec montes nec clausis moenia portis;

exigua prohibemur aqua. Cupit ipse teneri;

450

nam quotiens liquidis porreximus oscula lymphis,

hic totiens ad me resupino nititur ore.

Posse putes tangi; minimum est, quod amantibus obstat.

Quisquis es, huc exi; quid me, puer unice, fallis?

Quoue petitus abis? certe nec forma nec aetas 455

est mea quam fugias et amarunt me quoque nymphae.

Spem mihi nescio quam uultu promittis amico;

cumque ego porrexi tibi bracchia, porrigis ultro;

cum risi, adrides. Lacrimas quoque saepe notau

me lacrimante tuas; nutu quoque signa remittis; 460

et, quantum motu formosi suspicor oris,

uerba refers aures non peruenientia nostras.

Iste ego sum; sensi, nec me mea fallit imago;

uror amore mei, flammam moueoque feroque.

Quid faciam? roger ane rogem? quid deinde rogabo? 465

Quod cupio mecum est; inopem me copia fecit.

O utinam a nostro secedere corpore possem!

Votum in amante nouum, uellem quod amamus abesset.

Iamque dolor uires adimit, nec tempora uitae

longa meae superant, primoque exstinguor in aeuo.

470

Nec mihi mors grauis est posituro morte dolores;

hic, qui diligitur, uellem diuturnior esset.

Nunc duo concordēs anima moriemur in una.”

Dixit et ad faciem rediit male sanus eandem

et lacrimis turbauit aquas, obscuraque moto

475

reddita forma lacu est. Quam cum uidisset abire:

“Quo refugis? remane nec me, crudelis, amantem

desere;” clamauit “liceat, quod tangere non est

adspicere et misero praebere alimenta furori.”

Dumque dolet, summa uestem deduxit ab ora

480

nudaque marmoreis percussit pectora palmis.

pectora traxerunt roseum percussa ruborem,

non aliter quam poma solent, quae, candida parte,

parte rubent, aut ut uariis solet uua racemis

ducere purpureum nondum matura colorem.

485

Quae simul aspexit liquefacta rursus in unda,

non tulit ulterius; sed, ut intabescere flauae

igne leui cerae matutinaeque pruinae

sole tepente solent, sic attenuatus amore

liquitur et tecto paulatim carpitur igni.

490

Et neque iam color est mixto candore rubori,

nec uigor et uires et quae modo uisa placebant,

nec corpus remanet, quondam quod amauerat Echo.

Quae tamen ut uidit, quamuis irata memorque,

indoluit, quotiensque puer miserabilis “eheu!”

495

Dixerat, haec resonis iterabat uocibus “eheu!”

Cumque suos manibus percusserat ille lacertos,

haec quoque reddebat sonitum plangoris eundem.

Ultima uox solitam fuit haec spectantis in undam:

“Heu frustra dilecte puer!” totidemque remisit 500

uerba locus; dictoque uale “uale!” inquit et Echo.

Ille caput uiridi fessum submitit in herba;

lumina mors clausit domini mirantia formam.

Tum quoque se, postquam est inferna sede receptus,

in Stygia spectabat aqua. Planxere sorores 505

Naides et sectos fratri posuere capillos;

planxerunt dryades; plangentibus adsonat Echo.

Iamque rogum quassasque faces feretrumque parabant;

nusquam corpus erat; croceum pro corpore florem

inueniunt foliis medium cingentibus albis. 510